Miljøministeren

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K
ministersvar@ft.dk

J.nr. 2026 - 5546
Den 11. november 2026

Ministerredegørelse til Statsrevisorerne for beretning nr. 22/2025 om forvaltning af tilladelser til og tilsyn med havbrug

I brev af 8. september 2025 har Statsrevisorerne anmodet mig om at redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 22/2025 om forvaltning af tilladelser til og tilsyn med havbrug giver anledning til.

Formålet med Rigsrevisionens undersøgelser var at vurdere, om Miljøministeriets forvaltning af tilladelser til og tilsyn med havbrug er tilfredsstillende.

Rigsrevisionen konkluderer, at Miljøministeriets forvaltning af tilladelser til og tilsyn med havbrug er meget utilfredsstillende.

Jeg ser med største alvor på de kritikpunkter om havbrug, der rejses af Rigsrevisionen og Statsrevisorerne.

1. Indledende bemærkninger

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at det ikke er tilfredsstillende, at havbrugene ikke har de rette godkendelser og tilladelser, samt at sagsbehandlingen har taget så lang tid.

Området har været præget af flere skift i hvilken myndighed, der skulle forvalte området, af mange klagesager, en retssag, en forelæggelse for EU-domstolen og flere perioder med uklarhed om, efter hvilke regler sagerne skulle behandles. Det har alt sammen været med til at forsinke sagsbehandlingen.

I 2018 overtog Miljøstyrelsen ansvaret for placeringstilladelser fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, og i 2021 blev Miljøstyrelsen myndighed for alle 19 havbrug fsva. miljøgodkendelser og miljøtilsyn. Før 2021 var Miljøstyrelsen myndighed for 7 af de 19 havbrug.

Miljøstyrelsen har i foråret 2026 foretaget en større ændring af organiseringen, der understøtter Miljøstyrelsens fokus på at nedbringe sagsbehandlingstiden. Derudover har Miljøstyrelsen i foråret 2026 dedikeret yderligere personaleressourcer til havbrugsområdet, der målrettet arbejder på at etablere det nødvendige juridiske og faglige fundament, der skal muliggøre en korrekt og sikker drift af havbrugsområdet. Miljøstyrelsen forventer, at de første afgørelser træffes primo 2027, og at sagsbehandlingen af samtlige 19 havbrug er tilendebragt med udgangen af 2028.

I forhold til tilsyn dækker en del af de omtalte overtrædelser over, at Miljøstyrelsen i stedet har aftalt med virksomhederne, at der kunne indberettes på en anden måde, end hvad der fremgår af deres

gamle tilladelser. Det er på det grundlag, at tilsynet tidligere har været udført. Der er med virkning fra januar 2025 indført nye regler, så der nu er ensartede krav for havbrugene om, hvad der skal indberettes og hvordan. Miljøstyrelsen vil fremadrettet sikre, at der gennemføres et effektivt tilsyn med havbrug i Danmark.

2. Forvaltning af tilladelser og sagsbehandlingstider

Rigsrevisionen har undersøgt Miljøstyrelsens forvaltninger af tilladelser og konkluderer, at forvaltningen har været utilfredsstillende.

Rigsrevisionen skriver, at deres undersøgelser viser, at Miljøstyrelsen har sikret, at der er foretaget habitatscreeninger for 14 af de 19 havbrug, men at Miljøstyrelsen ikke har sikret, at der er udarbejdet fyldestgørende habitatvurderinger, og at der for langt hovedparten af havbrugene ikke var grundlag for at udstede de nødvendige tilladelser.

I forhold til placeringstilladelser finder Rigsrevisionen ikke, at Miljøstyrelsen burde have truffet afgørelser, der var baseret på habitatvurderinger, som styrelsen selv vurderede ikke var tilstrækkelige. Rigsrevisionen bemærker endvidere, at Miljøstyrelsen i ét tilfælde har givet en midlertidig forlængelse af en placeringstilladelse, hvor forlængelsen har vist sig at være ugyldig.

I forhold til miljøgodkendelser undrer det Rigsrevisionen, at Miljøstyrelsen ikke tidligere har igangsat en undersøgelse af havbrugets individuelle retsstilling ift. habitatreglerne, da der er overensstemmelse mellem vurderingen fra Kammeradvokaten i 2019, Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse fra 2018 og EU-dommen om Onsevig havbrug fra 2022.

Rigsrevisionen bemærker endvidere, at Miljøstyrelsen ikke har revurderet miljøgodkendelserne for de to havbrug, som har en miljøgodkendelse.

Rigsrevisionen konkluderer, at Miljøstyrelsens sagsbehandlingstid ikke er tilfredsstillende.

Rigsrevisionen er af den opfattelse, at Miljøstyrelsen bør opstille ét eller flere mål for sagsbehandlingstid.

Rigsrevisionen bemærker, at Miljøstyrelsen ikke har udarbejdet analyser af, hvilke tiltag de kunne iværksætte, så styrelsen sikrede, at der var fremdrift i sagerne om placeringstilladelser og miljøgodkendelser.

Miljøministerens bemærkninger

Jeg er enig i, at det er meget utilfredsstillende, at havbrug ikke har de rette tilladelser og godkendelse, samt at sagerne har været under behandling i så lang tid, og det er særligt utilfredsstillende i det omfang, det har haft konsekvenser for det omkringliggende havmiljø.

Miljøstyrelsen har i foråret 2026 foretaget en større ændring af organiseringen, der understøtter Miljøstyrelsens fokus på at nedbringe sagsbehandlingstider. Derudover har Miljøstyrelsen i foråret 2026 dedikeret yderligere personaleressourcer til området, der målrettet arbejder på at etablere det nødvendige juridiske og faglige fundament, der skal muliggøre en korrekt og sikker drift af havbrugsområdet. Miljøstyrelsen arbejder aktuelt på at udarbejde nye og korrekte habitatvurderinger, herunder ift. havbruget med en midlertidigt forlænget placeringstilladelse.

Miljøstyrelsen forventer, at de første afgørelser træffes primo 2027, og at sagsbehandlingen af samtlige 19 havbrug er tilendebragt med udgangen af 2028. Miljøstyrelsen vil også have ledelsesmæssigt fokus

på at fastholde den nødvendige prioritering af sagsbehandlingen frem til afslutning af behandlingen af alle 19 havbrug.

Miljøstyrelsen bemærker, at også de to sager, hvor havbruget har en miljøgodkendelse, vil blive taget op parallelt med behandlingen af disse havbrugs placeringstilladelser, hvorfor også disse sager forventes færdigbehandlet senest med udgangen af 2028.

Den meget lange sagsbehandlingstid har flere årsager, herunder flere skift i hvilken myndighed, der skulle forvalte området, mange klagesager, en retssag, en forelæggelse for EU-domstolen og flere perioder med uklarhed om, efter hvilke regler sagerne skulle behandles. Det har alt sammen været med til at forsinke sagsbehandlingen. Dette gør dog ikke den lange sagsbehandlingstid mindre utilfredsstillende, og Miljøstyrelsen har igangsat arbejdet med at fastsætte forventede sagsbehandlingstider for eventuelle fremtidige ansøgninger om nye havbrug. Disse vil blive offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside.

3. Tilsyn med havbrug

Rigsrevisionen konkluderer, at Miljøstyrelsens tilsyn er mangelfuldt, og at Miljøstyrelsen ikke konsekvent har håndhævet gentagne overtrædelser.

Igen tager jeg kritikken meget alvorligt. Tilsynet er grundlaget for, at vi kan være sikre på, at virksomhederne overholder deres vilkår.

3.1 Miljøstyrelsens vejledninger

I forhold til Rigsrevisionens gennemgang af Miljøstyrelsens vejledninger konkluderer Rigsrevisionen, at der er enkelte lovkrav, som ikke er indarbejdet i 3 af Miljøstyrelsens 14 vejledninger.

Miljøministerens bemærkninger

Miljøstyrelsen har allerede i juni 2026 ophævet den forældede havbrugsvejledning. Derudover har Miljøstyrelsen i juni 2026 udarbejdet interne tjekskemaer for tilsyn med indberetninger.

3.2 Tilsyn med tilladelser og lovkrav

Rigsrevisionen konkluderer, at Miljøstyrelsen ikke har sikret, at tilsynet med havbrugene lever op til kravene i lovgivningen eller i styrelsens egne vejledninger.

I forhold til det fysiske og administrative tilsyn bemærker Rigsrevisionen, at Miljøstyrelsen har udført det lovpligtige fysiske tilsyn inden for en 3-årig periode på alle havbrug, men kun har udført et årligt administrativt tilsyn med 2 af de 19 havbrug, hvilket er i strid med styrelsens egen vejledning. Det fremgår af vejledningen, at styrelsen hvert år skal føre administrativt tilsyn med havbrugene. Rigsrevisionen bemærker, at de øvrige havbrug har fået et administrativt tilsyn hvert 2. eller 3. år.

Rigsrevisionen har endvidere gennemgået Miljøstyrelsens tilsyn med, om indberetninger og løbende orienteringer er modtaget rettidigt og er fyldestgørende. Rigsrevisionens opgørelser er lavet ud fra den tidsfrist for indrapportering, der fremgår af havbrugenes tilladelser.

Rigsrevisionen har opgjort, at en større andel af både indberetningerne og de løbende orienteringer er indsendt for sent, og at flere af dem er mangelfulde. Derudover er der 45 løbende orienteringer, som burde have været afgivet i perioden, og som det hverken er muligt for Rigsrevisionen eller Miljøstyrelsen at finde i tilsynsmaterialet. Rigsrevisionen bemærker endvidere, at styrelsen ikke har reageret på de manglende orienteringer.

I forhold til håndhævelse af overtrædelser har Rigsrevisionen ikke efterprøvet den konkrete vurdering i den enkelte sag af, om der skulle være sket håndhævelse, da det kræver en faglig og skønsmæssig vurdering af hver enkelt overtrædelse. Rigsrevisionen har opgjort, hvilke former for håndhævelser, som Miljøstyrelsen har anvendt. Rigsrevisionen har opgjort, at Miljøstyrelsen har håndhævet 9 % af det samlede antal overtrædelser med en indskærpelse, og at Miljøstyrelsen ikke konsekvent har håndhævet gentagne overtrædelser, selv om det ifølge styrelsens egen vejledning er en skærpende omstændighed. Derudover bemærker Rigsrevisionen også, at Miljøstyrelsen ikke har behandlet havbrugene ens, når de har håndhævet overtrædelser af vilkår og lovkrav.

Miljøministerens bemærkninger
Der er rettet op på indberetningerne fra januar 2025, hvor der har været ensartede krav til havbrugenes indberetninger, som også muliggør et mere ensartet og effektivt tilsyn. En del af de af Rigsrevisionen omtalte overtrædelser handler om for sene indberetninger i forhold til de forskellige frister og krav, der fremgår af det enkelte havbrugs tilladelse/godkendelse. Frem til januar 2025 har Miljøstyrelsen håndteret kravene til indberetning af de relevante oplysninger, men på samme tidspunkt for alle havbrug, og ikke efter den frist, der fremgik af det enkelte havbrugs tilladelse/godkendelse. På den baggrund har Miljøstyrelsen ikke vurderet, at der var grundlag for håndhævelse.

En anden andel af de omtalte overtrædelser omhandler manglende orienteringer om medicinering på havbrugene. Også på dette område var der indtil januar 2025 forskellige krav til indberetningen i havbrugenes tilladelser. Det har, før de fælles regler blev indført i 2025, været praksis, at det var tilstrækkeligt, at havbrugenes indberetning af syge fisk var en indberetning om opstart af medicinering. På den baggrund har Miljøstyrelsen ikke vurderet, at der var grundlag for håndhævelse. Fra januar 2025 har alle havbrug været reguleret efter samme vilkår, bl.a. for så vidt angår indberetning af anvendt medicin.

Miljøstyrelsen kan ikke udelukke, at der i løbet af årene har været reageret forskelligt på overtrædelser af indberetningsvilkår. Havbrugstilladelserne/miljøgodkendelserne indeholder som nævnt ikke de samme vilkår. På grundlag af de nye og fælles krav indført i 2025 vil Miljøstyrelsen sikre, at håndhævelse sker i overensstemmelse med styrelsens vejledninger herfor.

I forhold til administrative tilsyn foretager Miljøstyrelsen – ud over tilsyn med indberetninger efter bekendtgørelsen fra 2025 – årligt et administrativt tilsyn i forhold til placeringstilladelserne for de havbrug som det pågældende år ikke har et fysisk tilsyn.

Miljøstyrelsen har siden Rigsrevisionens gennemgang udarbejdet interne tjekskemaer til brug for sagsbehandlingen af tilsynet. Hertil kommer gældende vejledninger og skabeloner, fx Miljøstyrelsens generelle håndhævelsesvejledning og skabeloner for indskærpelse, politianmeldelse, mv.

Miljøstyrelsen vil på baggrund af Rigsrevisionens kritik samlet set have fokus på, at der føres et ensartet, effektivt og fyldestgørende tilsyn. Miljøstyrelsen vurderer, at der allerede er foretaget de nødvendige regelændringer samt udarbejdet de interne tjekskemaer, som understøtter et ensartet, effektivt og fyldestgørende tilsyn.

3.3 Forurenende stoffer fra havbrug
Rigsrevisionen bemærker, at Miljøstyrelsen ikke i tilstrækkelig grad har ført kontrol med havbrugenes brug af forurenende stoffer i de årlige indberetninger og løbende orienteringer.

Rigsrevisionen bemærker, at Miljøstyrelsen ikke har brugt data fra VetStat til at kontrollere, om havbrugene har indsendt de påkrævede løbende orienteringer om medicinering.

Rigsrevisionen bemærker endvidere, at 7 af de 19 havbrug ikke har indsendt oplysninger om, hvilket imprægneringsmiddel de har anvendt, når de har orienteret Miljøstyrelsen om, at de har udsat eller skiftet bure, der er imprægneret med kobberholdige midler. Rigsrevisionen bemærker, at de har konstateret, at Miljøstyrelsen ikke har håndhævet dette, men at Miljøstyrelsen har oplyst, at de i forbindelse med Rigsrevisionens undersøgelser er begyndt at håndhæve lignende overtrædelser.

Ydermere bemærker Rigsrevisionen, at 7 havbrug ikke har vilkår i deres tilladelser om, at de skal analysere, om der er forurenende stoffer og antibiotika i havbunden. Rigsrevisionen er af den opfattelse, at Miljøstyrelsen burde have ændret vilkårene, da de overtog ansvaret for havbrugene.

Miljøministerens bemærkninger
Miljøstyrelsen vil have fokus på at sikre et korrekt, effektivt og tilstrækkeligt tilsyn.

I forhold til kritik vedr. manglende inddragelse af VetStat data i tilsynet er det fast procedure, at Miljøstyrelsen i forbindelse med gennemgang af årsindberetningerne sammenligner med indberetninger i VetStat. Miljøstyrelsen har udarbejdet interne tjekskemaer, så det sikres, at dette også sker fremadrettet, og at det også dokumenteres.

Miljøstyrelsen vil sikre opdaterede vilkår i forbindelse med sagsbehandling af havbrugenes tilladelser. Miljøstyrelsen forventer at have afsluttet sagsbehandlingen med udgangen af 2028.

4. Afsluttende bemærkninger

Det er helt afgørende, at Miljøstyrelsen får afsluttet sagsbehandling af alle sager om de 19 eksisterende havbrug på et korrekt juridisk og fagligt grundlag, og forventningen er, at sagsbehandlingen kan være afsluttet med udgangen af 2028.

Miljøstyrelsen vil endvidere sikre, at det nødvendige tilsyn udføres i overensstemmelse med reglerne herfor.

Afslutningsvis skal jeg bemærke, at der er sendt en kopi af nærværende redegørelse til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Maria Reumert Gjerding